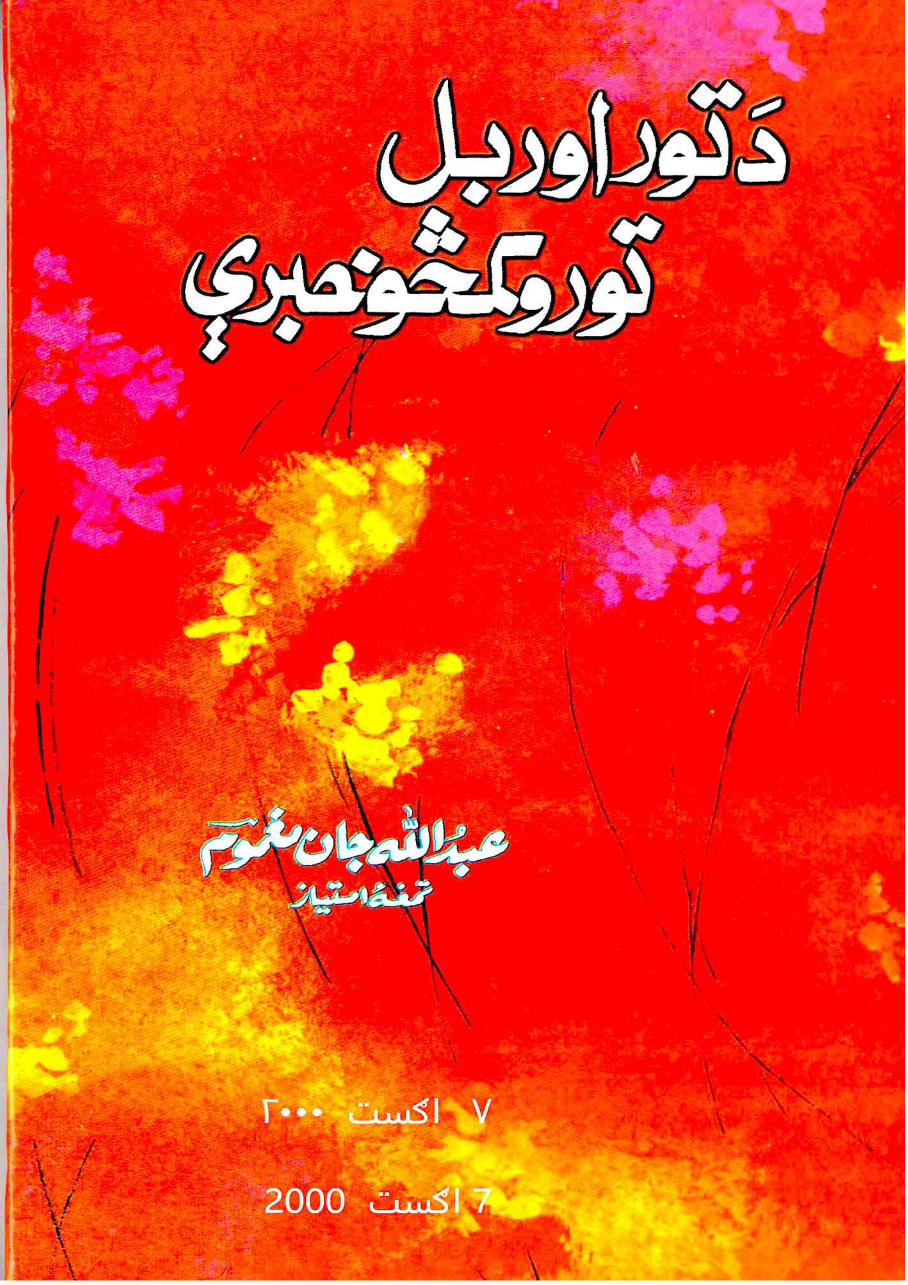

دَ تور اوربل
تورو کمخو خبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

د مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعري مې ستا وښکي کوږ نهٔ کړهٔ
زما په ټول له شاعري کښې تا فرحت رونهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي ځو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اوم هغه ووم اداکار نهٔ ووم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ د وخت يو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې ځوندي کړي چې وُو
ما په مورو د نظريو په شا ځوبونه ليدلے
وخت او حالاتو نظريو داسې ذرې ذرې کړم
د زړهٔ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړهٔ پرهر وې ځو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان ځو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ايستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو د فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستې مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ ر اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکښوځېري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.10.2008

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو څېرې
څو مره ښوېږي دي دَ تېرَو شپې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو شرنګې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله

ایاز داوُدزی ۱۱

د روماني شاعر (د لوپټو خبرې) صابر شاه صابر ۲۲

د تور اوربل تورو ګمټو خبرې عبدالله جان مغموم ۳۰

لویه خدایه لویه خدایه ۳۷

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې ۳۹

بس یو پو ته غونډې خندا اوکړه ته ۴۰

درسې په ما باندې وختونه راغلل ۴۱

اول به زړه سره صلاح کومه ۴۲

نشې نشې سوده نشې دې منم ۴۳

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې ۴۴

تکې تورې شپې کړې تا ۴۵

شپه د انتظار په شوګیرو تېروم ۴۶

ته چې زلفې د اخورې کړې تورې شپې شي ۴۷

ویم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم ۴۸

چې ستا زلفې ولونه ولونه اونرى ګمځی شي ۴۹

ګلان ټول ازغي ازغي شول ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توئېدلې بې اختياره څڅېدلې ۵۲

تنهايي مې دي مذكرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ كښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسكا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

كله كله راته اوګوري مُسكې شي ۵۷

دَ زړهٔ تسكين په ميخانو كښې نهٔ وُ ۵۹

كله كله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه ۶۳

په خوله كښې اه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګينو كښې اوسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مينې دې اسانې راته ګرانې كړې ۶۸

رقيب چې ماله نن پېغور راكوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره ۷۰

اوښكه خوند دې نوي ژوند دې دې رويو كښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلبلې خيس چې ۷۲

راغے مابنام دېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تيارې راته فنا ښكارې ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نو ژړېږمه زه	۷۵
کلی دژړېږي څهٔ مُسکی خو نهٔ دي	۷۶
دنښي اوښکي مې ځلېږي په ککو کښې	۷۷
راشي راته اوګوري مُسکی نهٔ شي	۷۹
بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې	۸۰
نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم	۸۲
بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي	۸۳
نن په فضا کښې رنګینی ښکارې	۸۵
راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه	۸۶
چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې	۸۷
چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې	۸۸
هر طرف ته ګورم مایوسی دي او غمونه دي	۹۰
ما په زیر زیر ورته کتلے نهٔ شو	۹۱
خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو	۹۳
مکوٴ ساقي نن راته نامهٔ کوه	۹۵
دا خو څهٔ غم نهٔ دے چې تېر يُ کړمه	۹۶
څهٔ ژړا شي څهٔ سلګی شي	۹۷
راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ	۹۹
هغې و بل تهمت په ما پورې شو	۱۰۰
ځکه مې د پرې پرېشانی شي کنه	۱۰۱
ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه	۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

که هر څو دې غم د حد نه په وتېږ شي ۱۰۴

ستا د وربل د اېر پشانې مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلېدې ته ۱۰۶

د زړه تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه وړانه غوندې ښکاري ۱۱۰

ښځه دې انکار دَ اقرارونو ځنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندلے نه شم ۱۱۴

څه له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم ۱۱۷

دَ زړه دَ غم دانه تپوس مه کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانه دومره اوږدې دي راځه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي اېرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبیر ۱۲۶

واده ۱۲۷

ډمه ۱۲۹

دَ خټکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ــه د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغښتی دی چې د هغۀ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځانله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې د پېغلتوب ځپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نۀ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ئې د پېغلې په وجود کښې بیاموي - د هغۀ غزل ته ئې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) نو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټول او د مینانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوښتونه غبرولي دي - نو سره د دې ټولو خصوصیاتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په مخه اخستې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنا د مئین د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلې شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم د غه کېدے شوه - نو ن زماني دومره پېښ
رونځو ړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو[عيت]
دومره عام کړو چې د فطرت پېله انسان د فطرت په غېږ ه کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېرشو او د او هامو په خس ړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کوردې ورات اوسي تل

چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننۍ دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ معصوم ددې الهامي شعر تشریح په څهٔ دول کوي - خو زهٔ په ځېله په دې نتیجه رسیدلے یم چې د معصوم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوندانه پښتونې آئینه ده) معصوم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هم و ځبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پیغله دلرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم و امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پیغله یوهٔ مجسمه نیسکلا، یوه مستهٔ نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پیغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو پیغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وړاندې د پیغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پیغلې د خیال نه زېږېدلې او ځکه د هغهٔ غزل د پیغلو سره خبرې نه بلکه د پیغلې د نیسکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ښېز وجود د رنګ او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پیغله چې هغهٔ ئې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کیدے - دا د نیسکلا د هغهٔ د لوړ تصوّر مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښیښتین توب طلبګار ئې لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د نیسکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکروتو
کښې لټوله او مغموم ئې هم دې دُنیا په ښکلو کښې لټوي.
دهغه د زړهٔ مراد دغه د نوي زماني ښکلو پېټ کړے دے هم د
هغوئ نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه ښکلو کښې
هغه ښکلې کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې
مومي - هم دا ښکلي، ښکلي نه بلکې نغمې گڼلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې څرته د "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ژقونه یو ځائے کېږي.
سره دې ټولو خبرو ر مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې دهغه په خپلو الفاظو کښې دهغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ. مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه دا محسوسوم چې زما پلرنی زما په ورانده ولاړه ده او زړه ګیایم
د هغې سره خبرې کوم - او څه وخت چې دیکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت دا سې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډیر لوی
کار کړی وي او ددې نه پس یکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا
بیا لوستل زما زړه ته هر یو وار یو نوی تسکین ورکوي "

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د یکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیها نه
نا خبره وي - او هغه پلرنی څوک ده چې د شعر دیکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړه کښې یو
دا سې درد دے چې ددې درد د پیدا کولو نکې نه زه نه یم خبر -
زه نه یم پوے چې زه په چا مئین یم - زه نه یم پوے چې هغه
څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړه هر وخت نا قلاره
ساتي - زما د خیال مرکز دد پیغله " زما په زړه کښې شته - زما په
د ماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نه ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې
تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د یکلو بلنه
دا کوي -

د مغموم د خیلو وینا کانو نه هم دا معلومیږي چې د هغه د
شاعرۍ "زړه پیغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د پلرنی" چې
هغه ئې حُسنِ کل کښې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خیال پلرنی د خیالونو نه هم په بره او سیږي او شاعر
ته په طنز یه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

◦ شاعره ماته به ته څه رارسي
زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شاپېغلو کښې اوسي او لټون یې هم په دغه خواږه شاپېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي اُمید یې نوې څکه خو وایي ◦

◦ خو بخندا به په مغموم یا ندې حرام کړي
یوه پېغله به په پېدا شي جینکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښې چې دارمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معزنه کورنۍ کښې پیدا شوے دے - نن صبا به یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وینم نو سندرې یې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ ویني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که دَ مغموم صیب دَ وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چا چې د هغه کلي لیدلې وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوموالي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ. څو سره دا دې هم د مغموم طبیعت د هلکوالۍ نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را نږدې دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم دَ هغه په حقله څه لیکم نو داسې چې دَ ځان ستاینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښه پېژني او زه مغموم دَ هرچا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا دَ هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هډو هېرې مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو دَ هغه متعلق غیر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

؎ اشنا مې ځان دے زه به ځان هېر وم
خدائګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

دَ مغموم په شاعرۍ کښې د کلي والۍ ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د هغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې یا د کوڅې په څنډه او یا بیا د کلي د کورونو د دېوالونو هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ؎

څه خو یانه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي څو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ؎
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووئیلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او مثالي هوس لري - وائي چې ؎

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه ؎
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په ګډا هم اوويني نو وائي چې

~ ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم
زه دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

د پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم د پېغلتوب د خپلو لو هسه هم نه لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګل د ګل په ځانګه کښې ښه ښکاري - که شوکوې ئې يا بوټوې ئې نو مړاوے کيږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarTh غوندې احساسي بنيادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بيان نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده څه بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نه شي کولے - مغموم د پېغلو په ليدو هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په ليدو محسوسولو ځکه څو وائي چې : ~

دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

بوائې چې د پېغلو په ليدو مغموم دا کيفيت نه محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې فکر يو سي د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائې ~

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
را پېدا شي يو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروو قطارونه وويني
د کمانې راشي چې کښې ښېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت
په خود شي او پوه شي چې دا خو ښېغلې نه دي بدکې سروې
ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروو د چا ښېغلې ښائست او
ښېغلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښېغلې ښکارېږي -

ستا ښائست او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېغله جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته
په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوه ئې يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشت شي نرۍ شي خو نتګۍ نه شي

ښېغلو کښې د مغموم د خيال ښېغله او سبزې چې ډېرو ورېښې
خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ورېښې د ملو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښېغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينې تورې راغونډې شولې
ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم
کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر بيکي نوشعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ ښځلي په تصور ښکي-دَ موجوده زمانې دَ ښځلو دَ
دوؤ کمځو نه څخهٔ بنسکلے خیال اخلي وائې چې ہے

ہے

چې ئې ستا په تصور کښې کلې یکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمځې شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوپښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېنا خپل انداز منفرد قلمکار بد قسمتي ده چې نه هغه هومره وپېژل شو نه څه او لیکلی شو څومره چې زموږ د ادب په معاصره دوره کښې ده په نورو همعصرو وپېژل شوي دي، باوجود د دې چې دی زموږ د هغو سړو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند کړی کړېد، لمحه لمحه د دغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو تماشو کښې تېروي ده په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې مندې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څه د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څۀ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ایله اوس ئې د شاعرۍ دوه مېوے کتاب (د توره او دیل توره کمتو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره ویاړم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو څو درپسې غېږه به ئې نۀ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ په دې مجموعې راټې داوډکو شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دۀ په شان شاعري دۀ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو یکار څو داده چې دۀ نه پس دۀ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سرکښې راځي) نوي نسل نیول کړي دي ولې یو څو دغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د نیولې شاعرۍ په تشهیر نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړي دي نو کۀ د سینۀ غورو فکر نه پس دا راپېښ ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګینې د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیدل او موندل شي، د دغه صفت دۀ د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما دې خبرې نه دې څوک هوکې دا مطلب څوک نۀ اخلې چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے، پوهې او زورا ور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږندهٔ او ساده والے زموږ دې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړهٔ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا ځومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نهٔ ده او دې لوئے سوب دا دهٔ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نهٔ هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله ښهٔ مسته وه ځنو خلقو په دهٔ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ونګول. وې به يې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېر و شليد لو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانهٔ ړولے شو. دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستائينه کوم، خلق کهٔ د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زهٔ دې د دومره لوئے ذات جل له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نهٔ کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. ښهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښهٔ او پېښې پېښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لېبل یا متّه داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېد وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونوکښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او آفاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ نیاشت سندرې ویلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې ویلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې ځپې سره ترځې ترځې شي بلکې مینه ئن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په ردو دي دَ دې بازار رنګ ونور هلچل او دَ ژوند هاندو هڅې په خپل ځائے خو دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو و صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصدهٔ شعرونه دَ عشق دَ ګړ ګړې نه تاوٗ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو خوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورو اوربل تورو وکمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو د پوهې او شعور

سره یې په بېدارو سترګو وېټلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه لیکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مینې نه عبارت دے - د هغه نظریه مینه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتو او دودو د دېوالونو د قید و بند نه مبرا دے. زه دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوی به دا شعرونه په ډېره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوی د خپل ماحول د کوم مست رومانوي شاعر کلام لولي هغوی ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري.

مغموم صاحب مینه خوروي د مینې وېشکر دے، د مینې شاعر دے، مینه د هغه ژوند دے، بې مینې ژوند هغه په ژوند نه بولي. هغه انسان سره مینه کوي انسانیت سره مینه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مینه کوي په ځوانۍ کښې یې هم ښکلي خوښېده او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه یې په خوله ده، هغه سخت نظریاتي سړے دے داسې نظریاتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظریاتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چین به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په یو ځائے پو فکر او دریدنې ته "ګمراهي" وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم -

هر یو وار چې ورته ګورمه حېران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه   چې ته نه يې نو خاموشه خاموشي وي

خو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

چې خبره د مطلب مخې له راشي

نو نادانه شي ماشومه شي ککړه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو بې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه ښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ويلې ځکه چې اولسي شاعري هم د يو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم يوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خيال ساتلې شي - ټول زور پکښې په مقصد راوړلې شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره يې د فن خوخونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه يې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه يې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زيات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوٰی کوم چې که هغه په يو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم او وائي - زه ورته ويم چې په دې يو نظر بيا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلې شوې ده) وائي «پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس به په کښې څه هندي منافقت کوو، ما چرې هم خپل خيالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهي ډېرې کړمې به ورته راولاړېږي» او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم د غه عادت او سوچ د هغه شل فیصده شاعرۍ د فن د تلې نه غورزولې ده که چرې مغموم صاحب د یو " شیفته " په ځای په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا یې کتلي بدې بدې کوټې یې پکښې وهلې نو بیا خو به دا خبره هم مبالغه نه وه چې د هغه د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سپل کښې هم وو په نظر نه راتلو خو د بد قسمتۍ نه څه د هغه اصولو او څه ناراميو او نا اوزگارۍ هغه دد غه " [illegible] " نه بې برخې کړې دے!

د عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن ځلور ټکي قابض دي دغه ځلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاو کړي راتاو کړي په " لوپټه " " پیغله " لاله او گلي " باندې اودروي، او هم دغو ځلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنگینې سیوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې که په ژوند کښې څه دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي گڼي زه دلته د "موتي له خرواره"[٥] د هغه هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې ږدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي — د شفق رنگینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځ چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یادې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړه
دَ زلموټپره نظر جوړ لوپټوکښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه ښيي کچ کېږي - زه دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پېلټنه پکار وه ما اونه کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې»، دَ مخ نه "لوپټه" نیم کښېوکړم دَ نوې خط وخال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د دومان دَ دې شهزاده دغه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نۀ چاپ کوله)

خدا ئے شته کۀ درته دروغ ویم چې ما دا خپله شاعري نۀ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نۀ وه - ځکه چې دا زما دَ ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - دَ پښتو ادب ئې خړ کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې سته دا ړول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زۀ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړۀ کښې ماهم دا منلې وه چې زۀ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانۍ درباندې داسې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې نیغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سر شوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوړې وهلې وې" څو ماڅۀ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوخوا ته دَ مخالفینو ستغي سپورې ځېرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

یو تری دغوندې مُسکا چې شاته په سروشونډو خورېږي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شابسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې ځېرې به رانه هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به رانه هېرې شوې او صباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه سیله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله ـ یو ځل چې د مردان کالج زلموته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوَروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلموټو هال په سر راخستے وُ ـ

مطلع داسې وه ـ

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې ګوټک کړه څهٔ له پېغلوته ځېرې کړې

زما شاعري سمې ځېرې دي ـ منافقت په کښې نشته ـ ساده ځېرې او ساده شعرونه دي ـ داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واوري او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځاے پیدا کړي - زړهٔ تاو راتاو ځپیږي نشه کوي - زړهٔ د بهوسو
لاندې او بهٔ نهٔ شم بو تلې زهٔ ګنجلکه شعر ونه شم لیکلے -
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې "مغموم جانه
چرته سمه غوندې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وے چې "دا ستا شاعرۍ کښې
تشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګیله ملامته غوندې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره
وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
ستیج ته او ختم نو مولانا صیب راته اووے چې څهٔ کنه مغموم جانه
څهٔ لوپټې مو پټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دړې شعرونه واوړئ - نو بیا به ډېرې لوبټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا دَ اوربل دا پرېشانۍ مزه کړه
دَ تورو سترګو څپرانۍ مزه کړه
هرې تورې پسې ګناه کوُمه
څو مره تو به کېږې پښېمانۍ مزه کړه

او مولانا صيب

څوانه څوانۍ کښې دَ څوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه کړه

دړې شعرونو په اورېدو ستو ډنتا نو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکے غونډې شو او سرۍ
او خوزولو چې کښې ستا خبره رشتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما پخه
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم
خو ښاغلے اياز داؤدزي را پسې شوے وُ چې مهٔ ويرېږه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه دَ نن نه ډېرش کاله پخوا وخت نهٔ
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعري
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو دَ اياز خان په وينا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځینو دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څوګنداره کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د روماني شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا یم شېبې ته اودرېدم ځېل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو پحقله
زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوښتې په ذکو یاندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د ځپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
بې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوانسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
ځپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پڅي زهٔ يې ورته حيران کړم - رو دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغي نو هغه زما دَ شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښتې راغوټه کړې - دَ دغه لوښتو نه يې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له يې دَ لوښتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دو اوُ قدردانو دا سې ناوې جوړه کړه چې د پښتو نخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائېلې ده - دَ خپل چم او خپل کلاو نده پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

ځهٔ خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واوُرولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې دَ ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُ - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه یاد کړي دي - کچه کوڅې مې ستائیلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستائیلي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کواهړ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاوړینې کوڅې
د کهکشان نه خدائےکو ښې ښکارېږي

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري کښې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلي په تلي برابرېږي - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ ئې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلې انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د دغه خبره د دغه شعر کښې فني کمزورۍ وې خو د کمزورو یا وجود هم د دغه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ما له ئې "د ډېر ښه" په الفاظو دا د ګېرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو وروڼو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو "د تور اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷-۸-۲۰۰۰م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويه خدايه

ښکته پورته لاندې باندې
اوچې شارې تاندې تاندې

دا شينکي شينکي باغونه
په غورزنګ روان سيندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شين آسمان ځمکه روښتودي
حق حيران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وينه
څه په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمنۍ دي چې خودبيني

دَ مظلوم وينه ارزانه
هرې خواته ده روانه

ورور دَ ورور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپوان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانو خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټ غټ قسمونه ول مات کړل
بیا توبې مې نخیلې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پاڅېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لنډې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګوه که څه پوه شوم
چې دې سترګو وبڼکا چا ته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پټې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدایګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې څوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مسکې شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه ته

معصومه واخله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رِیله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
نو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شوی چې مېن یم زړه
نور قصه به در ته بیا کوم

د دې دنیا خو ځکه بدې شوم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا کانې زما
لال یم اېرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرشوې
زړه خو قصه د خپل آشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دي منم

ستا قېنچې مکېږ او ګل ورېته خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وې څو
په ما رڼا ورځې تیرې دي منم

دا ناصحان بې تېر ایستلې نهٔ شي
دَ مغموم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانۍ شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانۍ شوې

ولې به د سترو احسان متدنه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانۍ شوې

تکې تورې شپې او تنهایي زما
ما وې جوړې آسانې دي خوګرانۍ شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې تورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکو شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن موړ نهٔ وم
ولې د یوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندیښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
یوے شه چې په غنوپه اغزو تېرَ وم

پېغلې آئینې ته په خندا ګڼې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به ئې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایګو خوږې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې را یاد شي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې را نښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لار دې کږه له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائګو که خفه یم
خو دې ستوري وته دې ډېر بېګا کچه کړم

مېکده و ته څو به مړ وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
کړي پو انونه به زړه ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ ګمنځۍ شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته تېرندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ږړو مېے دَ زړېد ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمعه ماته کوري ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلميتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کتلو کښې څوک که کېږي
کلي هم سوې سوې شوې په لیدو کښې څوک که کېږي

دغه وخت کښې بیا منزل ته رسېدل څه اسانګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را څرګنېږي حوصلو کښې څوک که کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک که کېږي!

لوېشتو باندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېره نظر چوړ لوېشتو کښې څوک که کېږي

چوړ ځواني په تېر بد و شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک که کېږي

اې! ګاونو یوې پېغلې داسې وې چې بس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک که کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره کُوڅې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخې تړې زاړشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایُوسې پرې راخورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُورانګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیږې تړې خدایګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره توښېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېروَنه وېرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتدا کښې څهٔ عجیبه شان قصه وه
زهٔ تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څهٔ په خود نهٔ دے زړګیه
خفه ترې نه په څهٔ یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور او ربل کېنې ايښي دو دېارمه ګلې
څو تنکي ګلې او څو ګلونه راسره دي

د چا سپين ځه نظر ئې راله نه کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو د فکرونه راسره دي

خپل دے نه کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو روښکې څو نه دي سېلابونه راسره دي

معصوم ېوازې نه دے فکر مه کوه ملګرې
که ته راسره نه ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګې د چا مینې په یکښې هسې بندیوان شي
نادانه په اوربل کښې ځله ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار ځو د لمحونه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تري په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئېن په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړه ناقلاره ته قرار رسوې
ستا د پانزېب د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مئین نه وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ککلې
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شپې هغه چپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره پېړی شي

ستا ښایست او ښغلتوب ته یې چې پام شي
هره سروه د چمن ښغله جینۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورم حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې یې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

یو د نګین غونډې غزل ترې خدائیګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب څخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي کسکې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په میخانو کېږي نه وو
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نه وو

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نه وو

ټول که چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نه وو

ځکه پرې زړه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وو

د میخوارانو محفل سوړ غوندې وو
نن چې مغموم په میخانو کېږي نه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان تور تیارهٔ شي تور شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نور دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالۍ چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خیر دے
ګل بوټونه مې کهٔ ټول ریبنه ریبنه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښائست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې او کړي چې یو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

62

مست تشم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پېغلو د خندا سره

نشته خدای ګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا د تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تور و تور و زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

و اخله اې مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو د عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا خو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا خو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا خو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالي اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
او کړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقيبانو ته
راشئ دا دې ګورئ نادانۍ زما

ماړچې کړلې ماتې ميخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زهٔ خو اے رېباره دومره پوهٔ شوم
جوړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دې حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما څو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا د ښېغلو په کمڅو کېنې اوسم

ستا د پېنزيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا ښېغلتوب مو خدائے نصيب کړه ښېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې راتاوې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لا ړلې اوږدې شوې

دا ګوتې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور وو چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په څوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدا ئې خپل دے چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې څوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه دَ پتنګانو مې
هر یو سره شمعې حملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ځې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې ټینګنداې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغموم نادانې رښتوې
خدایه ټولې یوځې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدای ځکه غمونه راله نور راکوي

وېرم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل څور راکوي

چې مې د زړه څو ښه کوله نه شي
نو جوابونه ځکه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګے
راله په خوب زړګي تکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے یمه خو
یم لېونے څهٔ مدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
ګلې تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځکه خوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحي په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپنډ شوي دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو دَ تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه دَ سرور ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا دَ سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ دَ تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وهل ستا په ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څومره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

ښايي دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د سترګو سره تل کوم
ستا د ښايست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شمېرم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پايلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو د غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

ځمه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغی ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
څه اېنکو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تیرې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو یې چې نا قلاره کړمه
خدایګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا دَ روربل تیرې منمه ګُلې
دا پرېشانۍ په کېنې زما ښکارې

زما دَ زړهٔ دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا یې راته ادا ښکاري

وخت دَ وصال کښې څڅېدلي روښکي
دخوشحالۍ مې انتها ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم زه
غم د بیلتون کښې به کړېږم زه

څهٔ خو بانه کسره په دېوال راوګوره
ستا د کوڅې سره ټپېږم زه

دا مې د عشق کامليدهٔ دي کنه
چې د نارینج هسې زېړېږم زه

په حقیقت د دې دُنیا پوه شمه
چې ادېږي سره ټپېږم زه

مخ دې راواړه وه دښا کړه ګُلې
د زلفو شپې کښې دې وېرېږم زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاږه ژړېږي څه مُسکۍ خونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمټۍ خونه دي

ځکه خو زه داسې بې واره توېږم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خونه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ خونه دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
ستړې ناپوهه لېونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

77

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې دا سې ښکارې
لکه ګل چې تو کېږد لے وي اغزو کښې

اے ناصحه کۀ ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه ئې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوې خبر دے
خو چې کبر دې رانهٔ شي په مغرو کېږې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدایٔ ورچوي په تلو کېږې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پیدا شي جینکۍ کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکی نشي
راشي پسرلی څو رنګيني نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غيرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جوله نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته دَ رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقـلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکی نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو نورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې یې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګڼلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ اوښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نهٔ تېر وم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېر وم

ځمه مېکدې ته لېونې دې هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېر وم

زړهٔ مې دے ژوندے روا رادې مې هم ژوندے
نورې لوږې تندې په ژوندونهٔ تېر وم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېر وم

لاړ شه اې مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځو رنه ځواني په مصلو نهٔ تېر وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانۀ کښې څۀ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز تورۀ بلا شي

کله کله تصور کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصور د لوپټې چې دا له را شي
د شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې د زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوټې غوندې مُسکا ته نۀ رسېږي
ټول ګلونه د چمن کۀ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو رودهٔ شول په ارام شول
زهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينې ښکارې
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکارې

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څېرې کړېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سیوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ډرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وه اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږے
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېږي

د نحوړ رشنا هغه خاورينې کوڅې
دَ کهکشان نه خد رڅکو ښې ښکارېږي

بچې ستا دَ تللو ساعت رانغ ګُلې
دَ هر يو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

تهُ چې محفل ته ياره راتغلې نن
شمعې کهُ بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې
زړه یې روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دوه رونه په تیالې وو
دلته ځنګیدم زړه د الفت په ګواره کښې

یو پس له څه چې پس لو کښې خدایګو نشته
دومره رنګینې دي پېغلې ستا په لوېته کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدایه ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو یو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځای شوي خدایه زړهٔ ورته حیران یم
دومره څېر غمونه دې وره غونډې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
چې ړبه مزارونه کړم دَ زړهٔ په ادیره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مئین شي دَ یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو یوځې شې
ډېر دي لیونې دغه ورا یسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ رانه سره وتنکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن ګلونه وخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانه دي ګلي څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زِیر زِیر ورته کتلے نشو
په دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کوره
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي خو
دَ رقيبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يُې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده بوږې
چې یو پېښې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئي دَ ليلٰى وركړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راكړو

ژوند دَ ژړا كله خندا شي پكښې
ما وے جوړ ترېخ دے خو ترسكون دې راكړو

خدايه ! اول دې زړهٔ مئين كړمه او
بيا دَ فراق دا شوا خون دې راكړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

95

مَکړه ساقي نن راته نا مَکړه
مَکړه دا ظلم ناروا مَکړه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
داسې خبرې راته بیا مَکړه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه د صبا مَکړه

کوه ستم چې څومره کولې شې ته
زما د غم هېڅ پروا مَکړه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسې قيصې ورته ته بیا مَکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نه دے چې تېر ئې کړمه
اشنا يو خوب نه دے چې هېر ئې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ايله
د غم څو ستوري وي چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څه چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زۀ به ځان هېروم
خدائېګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسويلي زما شعرونه د نوې اوښکې قافيه شي

يو نرۍ غوندې مسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړي زما اوښکو دنيا اوکړه
دا ذره چاودې شمعه پرېږدئ دئ چې سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د ټنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کړنه غوندې ښکارېږي دا دُنيا راته هم خدايګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زه هيڅ درنه نه غواړم هيڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ ټولو تقاضې دي لويه خدايه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واعظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

موږ د زړهٔ حالونه وایُو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زړهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري رانښکاره شي
ما ته یاد شي مُخښشونه ما ته یاده لوُپټه شي

شوے
ویم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوېدے
چې غصې نه تکه سره شي چې غصې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له را شي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو څکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وم
پوهے شوم ایله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدا ئې ګو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
د لته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې رایادې ځوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختۍ مې ښوونې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حېرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حېرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

ځو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېدې ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې رارواني شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به ئې ښه شوے وې نو
مغموم نه ځکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سپي د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

راغې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تانه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځائ شي څرېکې څرېکې
چې را په یاد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهٔ هر څو دې غم د حد نه پورته شي
حوصله مې شي مضبوطه ز غم مې ډېر شي

کهٔ به يې ذرهٔ نه يؤ ساعت له هم تهٔ روڅې
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړه زهٔ
غم څو کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حيران يم چې دا ذرهٔ مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ روربل دا پر پشانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځو اته ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سوېږمې کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مئین خدائګو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن خو خدائيګو که اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زه به خدائے ته زارۍ اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګټو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائينې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتله يو زلزله وه، ستا راتله خو يو قيامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وختې ته

زه به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
خو که ستا وعده رښتيا وي په رښتيا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د خوږې نشې کسېږي
هسې نه چې چرته توے شي څه له يې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اوصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وائې چې په خوله به لاس ایږدې تهٔ

چې په شپه د انتظار کښې ددې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل اوشي نو زهٔ پوهٔ شم چې راځې تهٔ

اے مغشومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نږدې تهٔ

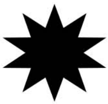

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ځې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته يادومه ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي کُلې
بيا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څخه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے څو شېبوئې جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه څو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

دا دے اے ذړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دمې ته څخه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه څو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې څو توبه راته څخه ګرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دې انکار د اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَ دې قېنچ او سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس په ځلا شوه ګلې
ښه دې وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نيازه کړلو
دَ منډو تړو تدبيرونو ځنې

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوټۍ خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ ښائست ذکر شروع شي
راپېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډوته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لږ نیهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کښې څه زهٔ درته کتلې نشم

زهٔ چې د سوال سره عادت نهٔ یمه
ځکه څو تا نه څه غوښتلې نشم

زهٔ د وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولې نشم

د شوګیسو په ګواهۍ کښې ګُلې
د آسمان ستورې را بللې نشم

کهٔ غم دې غر وي هم خوشحال یم څو
سپکه وینا دې زهٔ اوړلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پریشانه نشي
ځکه خوشخنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلې وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خیر ئې ګلې
څه څه کاڼي دې دا یادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه دَ هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکۍ غونډې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه دَ مسکن منه
چې په ول ول کښې دَ کمڅو تېره شوه

ستا دَ جنّت په طمعه طمعه شيخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک دَ مغموم دَ حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په اسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شین خالي مې قسم
په زړهٔ شین داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړی لکه یو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سپرلي کېږي ټول ماحول سرور سرور شي
ماتول بیا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ ذرهٔ دَ غم ږ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ږ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ږ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسم ږ رانه تپوس مهٔ کوئ

✷

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائی
دي پسرلي ته څوک رنګین وائی

سپینه خیره اشنا دغه ده چې
دا سي څوک نشته دے چې سپین وائی

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپرلي د ادیرې باندي مې څهٔ دي

هیڅ به نهٔ وایم د مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دي ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څخه اوزې غوندې شوی
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې ښاست دې درته زه اوستایم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن که زما سر روستا قدم دے اشنا
داهم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

121

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خوږ شي

تصور د لوپټې چې راله وا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زمانه
راپیدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره ټوخنۍ)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم
چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغولا غوندې وې
ځکه چې ته مې د لیلی غوندې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غوندې
ددې دُنیا نه شرمېدونکې غوندې
قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدا ایګو چې احسان منمه
لوئې يې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدايۍ او شوګيو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نښه ده
او دا تياره چې يو په دوه شي نښه ده

ځکه چې نن زما ليلیٰ راځي
د دې دنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم   نو بيا به تا واخلم

ورکوټې زړهٔ دې زما   دا اُمېدونه پکښې
يو ټسکې زړهٔ دې زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لېد وته ګورې   زهٔ نا قلاره يمه
نه چې نا اُمېده ګورې   زهٔ دَ بېهاره يمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مينې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې   بیګله دُنیا وے زما
داسې دنیا کښې وے زړهٔ   چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما   پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے   پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر   نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر   نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم   زړهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ د پرېږدوند وي نو هم   پېښې به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدۍ کښې لکه زیرے غوندې

د خُوږ زړګي یو ترانه غونټه کښې
د سرو شرابو پیمانه غونټه کښې

زما د خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
د نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

د زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې ګُلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې

نه صرف نشه نهٔ دې، دې کږه کږه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې

سهرې ته کتے نشي دې د زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته د بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده دَ انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدايه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن دَ واده ځکه دَ صابر په سر نحوږه شوله
اوګورئ دنيا دَ دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع يو آلا اوکړو آلا

صابره ته دَ مور دَ ارمانونو نه خبر نۀ وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نۀ وې
ته دَ خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نۀ وې
ته دې جوړ دَ رونړو دَ فکرونو نه خبر نۀ وې
څومره په ارمان ستا دَ واده دَ سر سهرو ته وو
څومره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع يو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله ښکاره په څو لفظو کښې کړي
يا به ئې بيان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوا ره لاسونه به روچت په نيمو شپو کښې کړي
سوال به دَ خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دُرونه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمين

يکے از پيشکش : عبدالله جان مغموم
دَ واده نيټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شي ګډېږې په ګډا کښې په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
ونځوري چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټیټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
د کمه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرونخرو بې دمه شي
د کمه له ستمه شي

ترېد ترېد ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکو چکو شي
وارد رنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کالکو چکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته تر ې هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت ځنبښونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته
او وهې سانګونه په ځه چل هلې دلې شې ته
په طمعه د پېسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
ټال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دختکو مزکې ته خطاب

اې د اغزو او د ګلونو مزکې
د کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اې د همت د خزانو مېرمنې
د شجاعت د سپاهیونو مزکې

د پښتو مورې د پښتونه ډکې
د خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اې د چمن اې د ګلشن خاورې
اې د ختکو د وطن خاورې

اې د غیرت د افسانو مېرمنې
د خوشحال خان د مضبوط تن خاورې

د غیرت مورې د غیرت نه ډکې
اې د ختکو د عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سېلاب راوستو
شاړو میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ [illegible] ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان آس په تا پښې ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږم زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږم زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روډې تېرې او برېنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library